

Nevalia naudotis ir tuo, ko neišgabeno ir nesunaikino

Algimantas Zolubas

*Jei ne ant šio sviesto, tai ant
Dievo sūdo
Negalės nuslėpti nei
menkiausio grūdo.*

Deklamuodavo knygnešys Kazys Gabriūnas

Daugumą KGB bylų sovietai išgabeno į Rusiją. Išgabavimo tikslai aiškūs: nuslėpti SSRS spectarnybų piktadarystės okupuotoje Lietuvoje, nuslėpti genocido vykdytojus, kolaborantus bei bendradarbius, kuriais šantažo pagalba galėtų naudotis toliau. Žinoma, kad daug bylų KGB sudegino savo būstinės kieme. Pats buvęs LKP CK pirmasis, dabar LSDP pirmasis, buvęs Prezidentas, dabar Premjeras Algirdas Mykolas Brazauskas yra viešai išreiškęs savo norą išlikusias bylas sudeginti.

Ko neišgabeno, ko nesudegino, dabar jau valstybės normatyviniais aktais numatoma uždrausti naudotis 70 metų. Akivaizdu, kad Lietuvoje valdžia pasišovė slėpti buvusio okupanto nusikalstamas veikas, globoti nusikaltėlius.

Sakoma, kad rankraščiai nede-

ga. Pridurtume, kad nedega jie juolab, jei turi paslapčių. Visos paslaptys anksčiau ar vėliau iškyla į viešumą, iškyla būtinai, jei jas stengiamasi nuslėpti, maskuoti. Antai apie Molotovo-Ribentropo slaptuosius protokolus sužinojo ne tik valstybės, kurias protokolai lietė, sužinojo visas pasaulis, nes jie buvo slaptieji. Ir dėl nepaviešintų paslapčių labiausiai kenčia ne paslapčių aukos, ne kokie smalsuoliai, o paslapčių kaltininkai, savininkai, saugotojai. Jie patiria nuolatinę psichologinę įtampą, baime, kad pikti darbai bus išviešinti, kad ateis atsiskaitymo valanda. Okupanto kolaborantai, spectarnybų agentai bei bendradarbiai esant Dievo "sūdą" netiki, tačiau yra tautos teismas, tautos pasmerkimas, jų vaikų, vaikaičių, provaikaičių teismas ir pasmerkimas net po nusikaltusiųjų mirties. Šioje žemėje. Ar verta tokią kaltės našta nešti iki gyvenimo pabaigos? Paslapčių viešinimo 70-čiai metų draudėjai taip pat nusipelno pasmerkimo, nes neskatina kalčių išpažinimo, daugelį laiko įtampos, baimės, šantažo pavojaus spąstuose. Skaitytojui pateiksiu dviejų asmenų, kuriems Dievo "sūdas" žinomas.

Atgimimo metais Panevėžio laikraštyje "Laisvas žodis" buvo išspausdinta kunigo Antano Valantino, Vadatkų klebono išpažintis. Kunigą po karo užverbavo spectarnybos, davė užduotį. Jis, atvykęs į mišką partizanų išpažinčių klausyti, kartu su zakrastijonu po išpažinties ir komunijos pavaišino partizanus gėrimu su migdomaisiais vaistais. Miegantys partizanai buvo suimti. Kunigas laikraštyje išsakė didelį gailumą dėl padaryto nusikaltimo, prašė atsiliiepti nukentėjusiųjų gimines, kad padarytą skriaudą nors kiek galėtų atpirkti. Išgirdę kunigo išpažintį, nuoširdžiai

atgailą, žmonės jo neniekino, nepasmerkė. Jis niekur iš tos parapijos nesitraukė, sąžiningai vykdė sielovados darbą, rinko tautosaką, rašė eiles (įsteigta jo vardo poezijos premija). Sulaukęs 88 metų amžiaus, Antanas Valantinas pernai akis užmerkė ramybėje.

Neseniai per Lietuvos televiziją buvo rodomas Baltarusijoje gyvenantis ir sielovados darbą dirbantis kunigas Juozas Bulka. Atgimimo priešaušry Vilniaus elektros skaitiklių fabrike dirbęs sargu, J. Bulka įsitaisė vienoje bažnyčioje zakrastijonu. Nusižiūrėjo į atliekamas apeigas, išvažiavo į Lenkiją ir ten, per itin trumpą laiką gavęs kunigo išventinimus, išvyko (maskuotės tikslu) į Baltarusiją, gavo parapiją. Netrukus paaiškėjo, kad J. Bulka yra išdavęs kelias dešimtis partizanų, kad tapo "raudonu" kunigu. Tai jis, užuot atlikęs tautai išpažintį, tautiečių krauju sutepta ranka laiminio mūsų Seimo "keturis komunarų", nuvykusius Lukašenkos "saulės" pagarbinti. Taigi, šventvagišku būdu maskuojama, J. Bulkos paslaptis iškilo į viešumą. Išpažinties ir atgailos nebuvo, todėl žmonių ir Dievo teismo baimė išliko; ramybės nėra jam, jo ramybės linkėjimas kitiems - beprasmiš.

Viena didžiausių vertybių - ramybė. Jei ramybės nėra, nelieka vietos kilnioms mintims, geriems darbams. Kaip besislapstyti nusi kaltėliai, kokiose saugyklose ir kokiems terminams globotojai uždarytų jų bylas, ramybės nebus. "Geradarių" tarsi suteikiama ramybė 70-čiai metų, atima ramybę gal ir nelabai prasikaltusiems, gal kaltes išpažinti norintiems žmonėms. Atima ne tik jiems, bet ir jų palikuonims. Ne keršto, ne pasmerkimo, o ramybės dėlei draudimo naudotis KGB archyvais neturi būti.